

Eila Iisalo 15.8.1931 – 26.9.2020

► Lasten anesthesiologian ja tehohoidon dosentti Eila Iisalo menehtyi lyhytaikaisen sairauden murtamana 26.9.2020. Eila Iisalo syntyi 15.8.1931 Leppävirralla, pääsi ylioppilaaksi 1950 Helsingissä ja valmistui lääkäriksi 1957 Turun yliopistosta. Jo apulaislääkärivaiheessa Eila Iisalon mielenkiinto suuntautui lapsipotilaiden anestesioiden hoitamiseen, ja valmistumisensa (v.1962) jälkeen hyvin nuorena erikoislääkärinä v. 1968 hänet nimitettiin U-sairaalan uuden lastenkirurgisen leikkausosaston vastaavaksi anestesiaerikoiseksi. Tässä positiossa Eila jatkoi aina eläkkeelle lähtöönsä saakka eli yhteensä 26 vuotta.

Eila oli lasten leikkausosaston lämmin äitihahmo, joka kehitti lastenanestesiologiaa erityisesti sen alkuvaiheen suurten muutosten vuosina. Eilan työuran aikana siirryttiin ensin naamarianestesiasta intuboi-

tujen potilaiden hallittuun anestesia-malliin, vahvistettiin analgeettien asemaa anestesian komponenttina ja aloitettiin puudutukset osana lasten anesthesiologista toimintaa. Työvuosiensa aikana Eila koulutti kymmeniä anesthesiologian apulaislääkäreitä. Lasten leikkausosaston sijoitusta pidettiin yhtenä odotetuimmista jaksoista erikoistumisen aikana. Esimiehenä ja opettajana Eila oli inhimillinen ja sympaattinen, hän jakoi uudelleen ja uudelleen jakaa tiedonjyviä kollegoille ja muille työtovereille, jotka ansaitusti kunnioittivat Eilaa asiantuntijana ja kuuntelivat häntä herkällä korvalla.

Lastenanestesiologian lisäksi Eila Iisalon työtehtäviin kuului lasten teho-osasto, joka sijaitti vuoteen 1988 saakka leveällä ovelta erotettuna lasten leikkausosastosta ja Eila Iisalo oli vastuussa molempien osastojen toiminnasta. Käytävät olivat pitkiä ja

niinpä Eilan puukenkien reipas kopina on yksi päällimmäisistä muistoista tuolta ajalta, hän kun kulki koko ajan edestakaisin seuraten tapahtumia eri puolilla sairaalaa.

Eila oli myös hyvin perillä alan viimeisistä tiedoista, ja kun hän sympaattisena henkilönä oli helposti lähestyttävissä, häntä myös konsultoitiiin jatkuvasti. Eila oli hyvin arvostettu myös muiden erikoisalojen kollegojen keskuudessa. Esimerkkinä tästä on oheen liitetty ote lastenkirurgian ylilääkäri Timo Parvisen runosta Eilalle hänen väitösjuhlassaan.

Respiraattorihoidosta Eila oli erityisen kiinnostunut. Tuo tehohoidon osa-alue kokikin Eilan työuran aikana suuria mullistuksia. Käytössä oli aluksi pianon kokoisen tilavuussäätöisen Engströmin lisäksi virtausta katkova Loosco-ventilaattori. Myöhemmin siirryttiin pneumaattis-käyttöisten vihreiden Birdien kautta

*Niin hieno onhan Eila runon kohde,
aina ympärillään herttainen on hohde.
On toimintansa aina rauhaisaa
ja turvallisna lapsi nukahtaa,
kun Eila hällä unen vartijana,
niin lempeä on aina Eilan sana.*

*On hyvä olla korjaamassa vikaa,
kun leikkauksen jälkeen tuota pikaa
on lapsi jälleen virkeänä aivan
ja ihan niin kuin unohtanut vaivan,
kun hoivassa hän Eilan sekä tehon,
he potilaasta saavat jälleen ehon.*

*On vaatimaton Eilan käytös aito
ja empatiaa hällä aina riittä,
on hallussansa huipputason taito,
ei runollakaan kyllyiksi voi kiittää.*

Lastenkirurgian ylilääkäri Timo Parvinen

tietokoneohjattuihin laitteisiin. Siinä sivussa mukaan tulivat 1970-luvun alussa spontaanihengitystä tukevat CPAP-tekniikat, aluksi keskosille, myöhemmin myös isommille potilaille. Respiraattorihoidosta Eila lisalo teki väitöskirjansakin, väitöstilaisuus oli 1984. Vuonna 1991 Eila lisalo nimitettiin Suomen ensimmäiseksi lasten anesthesiologian ja tehohoidon dosentiksi.

Teho-osastolla hoidettujen lasten vanhempien kanssa puhuessaan Eila osasi olla lohduttava ja toiveita herättävä, kuitenkin realiteeteissa pysyen. Hänellä oli myös hyvä psykologinen vainu siitä, miten hoidettavana olleen lapsen sisarukset kokivat tilanteen. Lapsen maaginen ajatusmaailma helposti herättää sisaruksissa hankalia tunteita, kun yksi lapsista sairastuu vakavasti.

Eilalla oli myös hyvät yhteydet muiden yliopistosairaaloiden laste-

nanesthesiologian vastuulääkäreihin, joiden keskuudessa todettiin tarve lastenanesthesiologian erityistietämyksen ja koulutuksen kohottamiseen maassamme. Tämän seurauksena Eila lisalo, Matti Kassila, Matti Mattila ja Pauli Ryhänen perustivat 25.4.1986 Turussa Suomen Lastenanestesiaklubin, josta myöhemmin, v. 1988 muodostui Suomen Lastenanestesiologit, SULAT – edelleenkin hyvin aktiivisesti toimiva lastenanestesiologian koulutusta ja erityisosaimista edistävä SAY:n jaos. Eila lisalo toimi myös Sairaaliiton lastentautien tehostetun hoidon suunnittelu-toimikunnassa vuonna 1980.

Kesäisin Eila järjesti illanviettoja henkilökunnalle Kaksikerrassa sisäjärven rannalla sijainneella kesämökilään, nuo tapahtumat olivat hauskoja ja vahvistivat henkilökunnan yhteenkuuluvuuden tunnetta – muistoihin nuo illat ovat piirtyneet lämpiminä

ja aurinkoisina, järvivesikin tuntui olevan poikkeuksellisen pehmeätä ja lämmintä.

Työuran ohella Eilalle oli hyvin tärkeää hänen perheensä, aviopuoliso professori Esko lisalo sekä perheen kolme lasta. Perhe harrasti yhdessä mm. veneilyä ja mökkeilyä. Eilan ja Eskon yhteinen intohimo oli uintiharrastus, joka jatkui päivittäisenä rutiinina viime kevääseen saakka.

Lämpimät kiitokset Eilalle hänen merkittävistä saavutuksistaan lastenanesthesiologian ja tehohoidon kehityksessä. ■

**Tuula Manner
Arno Vuori
Timo Parvinen**